

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ HIVATAL
hová a dolgozatok
és előfizetési pénzek
küldendők:
Kolozsvár, Ref. Theologia
2. számú lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHAZKERÜLET «EGYHÁZI
ÉRTEKEZLET»-E TÁMOGATÁSÁVAL

SZERKESZTIK:

NAGY KÁROLY, VAJDA FERENCZ,

ref. theol. tanár, felelős szerkesztő.

sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona. Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára .10 fillér.

Egy üdvös intézkedés.

Fájdalmas és valóban elszomorító körülményről hallunk nap-nap után, hogy t. i. a hívek rendkívül lanyhán látogatják a legtöbb községben a templomot. Hogy mi lehet e — mondhatni — igen komoly lelki kórjel indító oka és miben keresendő annak gyógszere: — azt hiszem, hogy már sokan gondolkoztak affelől és sok hivatott egyénnek képezte gondolkodása tárgyát anélkül, hogy eme bajon segítve lett volna — gyökeresen.

Pedig ezen feltétlenül segíteni kell valami uton-módon. Hiszen, ha tovább megy e nembánomság a vezetők részéről, akkor nemsokára üres falaknak zengjük el ama kedves éneket:

«Szent buzgósággal jöttünk be
Nagy Isten szentséges házába» . . .

Mondom, nem tudom, hogy mi lehet ama említett sajnós körülmény oka! Talán a megéltetés, a létért való örökös küzdelem, mely ugy látszik nagyobb mértékű, mint régebben volt; s nem jut idő Isten imadására; vagy talán a lelki táplálék szükségtelenségének érzete; vagy az itt-ott mindinkább tapasztalható erkölcstelenség elterjedése s vele járó könnyelműség avagy talán — sok helyen — a személyes ok? — nem tudom, hogy melyik; de szomorú eredmény látható: az tagadhatatlan.

Pedig, az örökös lótas-futásban elfárad testünkkel lelkünk is, s így jó volna — ha a testnek pihenést adunk — lelkünknek is megszerezni amaz erőt, mely megadja földi munkáinknak tovább való sikeresebb folytatására a lélek és a test megújódását, összhangját.

S mit tapasztalunk? A munkában agyonkin-

zott ember nem siet a vallás forrásához, a hit templomába, hogy nyugalmat, enyhülést keressen lelkének, testének a hét fáradalmi közepette. Nem — még akkor sem, ha munkáját e napra félbeszakította, nem dolgozik. Inkább henyéssel vagy korcsma járással tölti idejét sok ember, s így a templomok üressen maradnak, a papok a falaknak predikálnak.

Ez ellen tenni kell valamit! Ha az állam nem hajtja végre szigorúan a vasárnap megünnepeléséről szóló rrendeletét, hozzunk mi magunk üdvös törvényt, erkölcsi-vallásos életünk jobbitására, finomítására. És ez üdvös intézkedés lenne: *sá-rassuk be községeinkben vasárnap d. e. a csapsségeket, korcsma helyiségeket, szóval minden olyan rossz helyet, mely elvonja a híveket a templomtól.*

Különbben ilyen forma rendeletünk az állam által is adatott már ki; de ezt nem nevezhetjük egyébbnek, mint félmunkának. «Az isteni tisztelet tartása alatt zárva tartandók a kímérő helyiségek», így szól az említett törvény. Miért ne lehetne keresztül vinni egyházi és világi előljáráságainknak egyetértőleg azt, hogy e rendelet így változtassék meg: *A kímérő helyiségek sárva tartandók egész vasárnap délelőtt.*

Nem árt az, ha ama testet-lelket egyaránt megrontó mótelyek csarnoka legalább délelőtt csukva van. Legyen csak az Ur csarnoka nyitva, melyben ugy a bűnös, valamint a tiszta lélek, enyhületet talál.

Mert akkor legalább ezen idő alatt nem lesz alkalma senkinek sem oly szabadon és akadálytalanul áldozni a pálínkának s remélni lehet, hogy talán tudatára fog ébredni a legelvetemültebb iszákos is annak, hogy van egy más csarnok is,

melyben az adandó örök étel és ital szintén csilapítja ugy az éhség, valamint a szomjuságot is a — lelki téren. S én hiszem is, hogy befogja látni, hogy nemcsak a testnek, hanem a léleknek is szüksége van táplálékra és igénybe fogja azt venni. És, ha nyertünk ez által valami keveset, e kevés sem vetendő meg, hisz kicsiny magból fejlődik ki a terebélyes fa. Felhívjuk tehát az intézkedés megtételére egyházunk vezető férfait: lelkeseket, tanítókat, presbitereket. Tőlük telhetőleg tegyenek meg mindent, hogy a templomot sürűbben látogassák a hívek. Itt az általam említett eszköz nagyon megfontolandó; ennek érdekében falvainkban és városainkban tegyenek meg mindent egyházkormányzó kezeink. A népet oktassuk, tanítsuk, világosítsuk fel előbb arról, hogy mily bünt követ el az, ki vasárnap d. e. a templomozás helyett a korcsmát járja; s ha az intés, tanítás és feddés nem használ: keressünk módot arra, hogy szavainknak más úton szerezzünk súlyt. Egyértelműleg határozza el a községek előljárósága az egyházak vezetőivel: **községünkben vasárnap d. e. ital kímérés nem engedtetik meg.** Ha az állam nem intézkedik megfelelő mértékben, tegyenek többet a nép erkölcsi javát szívéen viselő kisebb testületek, körök.

És akkor majd többen, s a mi fő tiszta fővel fogunk részt venni az imában és nyerünk a szent beszédben lelki épülést, s többnek fog hangja dicsharmóniumban összeolvadni az orgona hangjával, énekelvén igaz érzéssel:

*«Szent buzgósággal jöttünk be
Nagy Isten szentséges házába»...*

Szabó Mózes, áll. tanító.

Szeretném a Jézust látni.

A napokban magán vizsgát tett 3 testvér: 2 leányka és egy fiú a népiskola 3—4. osztályairól. A vallásból én kérdeztem. Nem a «Tanterv és Utasítás» szem előtt tartásával készítettek elő ugyan s az én vallástanítási eszményem nem volt megközelítve: de megvoltam nyugodva mégis készültségükön. Megnyugtató, kibékítő az egész magatartásukon kellemesen szétáramló vallásos hangulat, valami kedves zománcz, mely a közön-ségesség, a megszokottságból kiemelte a gyermekeket s vizsgájokat. Az ő testamentumi történeteknél zsoltárt, az új testamentumoknál dicséreteket — a történethez találóakat — is kérdeztem tőlük s kissé félve, nehogy a vizsga rovására essék, megkérdeztem az előkészítő tanító urat: énekelni tudják e az eltanult szövegeket? Mily kellemesen lepott meg az igenlő válasz! A 8 éves kis lányka ajkán minden vonakodás nélkül s elég biztonsággal zendült fel: «Az Ur énnekem őrizó pásztorem!» — majd «a Sionnak hegyén», — a két nagyobb pedig «Nagy Isten téged imád» «Légy csendes szívvel» s több más dallammal leptek meg: Ki-nem tudom mondani, mily kellemes hatást tettek reám! Nem emlékezem, hogy a bécsi és budapesti operákban hallott művésznők énekének ennél mélyebb hatása lett volna lelkemre. Ne nevessem ki kedves női olvasóim! ne; mert így van. Valaha csodálkozva hallgattam Turolla kisasszonyt, Maleczkynét és sok más szin-padi nagyságot, — de ma, rideg, más mindenért mint a szent vallásért buzgó korunkban jól esőbb, kedvesebb nekem a zsoltárt, dicséretet éneklő

TÁRCSA

Egy kehely története.

Bánffy-Hunyadtól délnyugotra, a sebesen siető Kalota patak két partján fekszik: Kalota-Szent-Király és Zentelke, a szép Kalotaszeg két, virágzó községe. Idegen, ki arra jár, nem is vélné, hogy e két község, annyira össze van forrva. Azonban a jelző-táblák messzire mutatják, hogy itt végződik Zentelke... Itt kezdődik Szent-Király. Még ezeknél is csalhatatlanabb határa a két községnek a Kalota vize. A jobb parton minden ház zentelki, a bal parton már Szent-Király uralkodik.

Ha egy merész hasonlattal akarnék élni, azt mondanám, hogy a két község között sok tekintetben olyan viszony van, mint Ausztria és Magyarország között. Megvan a personal-unio (magyarul «személyi egység.») Közös bírót, közös jegyzőt tartanak; akárcsak a két ország: közös királyt. (Csakhogy ott mindig a «magyar-házból» való bírók uralkodnak: míg itt, mindig a «osztrák-házból» való királyok.) Az egység mellett szól a közös templom, az iskola és ezek vezérei: a pap, a tanítók (akárcsak a közös miniszterek.)

Az egység mellett, a kettősség (dualismus) is kifejezésre jut. Az önálló gazdálkodás, keres-

kedés; az ifjuság külön mulatsága; az egyházi életben a két kurátor, két ekklézsia láda, külön egyháziak, a templomban a külön padok: mind megannyi nyílt kifejezése annak, hogy mindenben nem közösködnek.

Régebbi időben az vala a szokás a két község hívei között, hogy mivel az Istennek szent-egyháza, a papi lak, s így a pap is Szent-Királyon van: az urvacsorához *elsőbb* mindig a szentkirályiak állottak ki. Utánuk jöttek, szépen, sorban a zentelkiek. Nem volt ez ellen sem az egyik, sem a másik községnek semmi kifogása. A legnagyobb békességben megfértek egymás mellett.

Történt pedig ezelőtt, mintegy tíz évtizeddel, hogy a két falu ifjusága együtt volt. Talán éppen mulattak. Beszéltek sok minderről. Arról a zentelki legényről, a ki Szent-Királyról vett feleséget, meg arról a hamis zentelki leányról, a ki nem ment hozzá a szentkirályi legényhez. Ez a beszéd egy kissé zokon esett a szentkirályi legényeknek. Mintha az egészet szégyen érte volna. Nem is állotta meg egyik legény, hogy vissza ne vágjon:

— Nem baj, miért nem jött az a leány Szentkirályra férjhez, azért csak mégis, mi szentkirályiak vagyunk az elsők mindenben. Miénk a templom, miénk a pap. Az urasztalához is mindig

kis lány és nő. Oh, ha felzendülnének lányaink, fiaink s nőink ajkain ismét templomainkban «a szárnyrakelő zsoldárok» mindjárt nem mondhatnák s taníthatnák iskoláikban apácza nővéreink, hogy: *a református templom üres, rideg*; betelnék a szent ház anyagi énekekkel s bizony, annak meleg, vonzó hatását a «*nénikék*» is megéreznék. . . .

Visszatérek vizsgáló gyermekeimhez. Az állami iskolai tanító készítette elé. Buzgalma elismerést érdemel. Látszott, hogy szent vallásunk mély szeretete lelkesíti. Mélységét érzelmének vallásos nevelése, sok oldalúsága mutatta; nemcsak tanította a gyermekeket, de vallásos érzelmeiket ébresztette az énekekkel, fejlesztette a minden vasárnapon templomba vitellel s erősítette a gyermekek élet körében, világában. «Megtörténik — ugymond — hogy rossz szokásból káromlást szól az anya, s a kis lányka kérve-kéri: mama ne káromkodjék, mert az bűn s ezt oly szívből teszi, hogy az anya megdöbbsen a gyermek beszédén.» «Vallásosok a szülők ugye?» kérdezém, — «nem, folytatás, fájdalom, nagyon ellenkező gondolkodású és érzelműek.»

«Valóban találó itt is az írás szava, a kicsinyek által tanít az Ur. Igen, vallásos gyermek a kis lányka a 11 éves Margit, mondá. «*Ugy szeretném a Jézust látni*», így szólt egyszer. «Meglépett e kijelentése» — folytatá a tanító «s nem tudtam, mit mondjak.»

Szeretném a Jézust látni! kis lánykám megleptél engemet is azóta mindig fülemben cseng gyermeki hittvallásod. Boldog gyermek! te szent vágyadban elérted azt, mit ajkad kívánt: te látod

mi állunk ki elsőben, s ti csak a mi nyálunkat isszátok meg.

— Ezt rosszul szólád ki, testvér, vág vissza erre egyik zentelki legény. De, ne busulj, ha így van: többet nem iszunk utánatok, nem, még az urasztalánál sem.

Ezzel aztán el is váltak egymástól a legények. Hazamentek mindketten. A szentkirályiaknak fel se tűnt, hogy a zentelkiek haragudnának. Pedig haragudtak. Sértve találták magukat, hogy ők még az Isten házában is utolsók legyenek.

— Ezt nem hagyjuk annyiban, modogatták, mig hazamentek.

Nem is hagyták. A hír tovább terjedt. A sértést, a kisebbitést magáévá tette egész Zentelke. Panasz levelet adtak be az esetről az esperesnek és abban kijelentették, hogy ők többet a szentkirályiak után nem vesznek urvacsorát. A régi rendet meg kell változtatni.

Az ügy néhai Szász Domokos püspök elé került. A püspök ur Gyarmathy Zsigmond, kolozs kalotai egyházmegyei főgondnokot bizta meg a békéltetéssel. Ennél jobb békebirót nem is választhatott volna. Szelid lelkű, népszerű ember, s még hozzá zentelki birtokos is, tehát némileg érdekelt fél is.

A béke feltétele az lett volna, hogy a két

a Jézust. Lelked vallásos áhitatában midőn a «*Mi Atyánkot*» rebegeg, vagy más buzgó szívből mondani hallod: *Jézus imádkozik*. Olvasd a hegyi predikációt, vagy hallgasd midőn az Ur apostolai, tanítványai tűznyelvvel, lángoló lelkesedéssel beszélnek arról, hogy «kik boldogok»: *Jézus predikál*. Édes anyád, édes apád ölükbe vesznek, hadjad simogatják: *Jézus áld tégedet*. Mindenütt ott van Jézus, gyermekem, hol szépen beszélnek, egymással jól bánnak és jót tesznek az emberek. De, nézd kis lányom: Jézus a mi urunk, Megváltónk oly nagy, oly fenséges, hogy olyan senki sem tud lenni még most; a mi jót, szépet, kedvest, gyönyörűségest látsz itt, meg ott gyermekeknél, nagyoknál, mindaz együtt van Jézusban, de másban senkiben meg nem találhatod, csak rész szerint. Ne légy szomorú; őt magát gondolhatja ártatlan lelked mindenütt, hol csak nemes szivednek tetszőt látsz: őt a tökéletes szentséget, ártatlanságot, a tiszta szeretetet, Jézust. Nézd a Megváltó képeit, melyeket világhírű festők festettek; látod, ők is szerették volna látni Jézust, mint te s megfestették a legszebbet, legmagasztosabbat, a mit csak elképzelni tudtak s mégis az evangéliumi írók által megírt történetekben mintha inkább látnók Jézust. Olvasd az evangéliumot: Jézus beszél füled hallatára a *Hegyen*; olvasd csak tovább, a samariai kútnál, Jézus beszél az asszonnyal; Jeruzsálemben előtted vonul be tanítványaival s te látod, miként terítik elé az utra ruháikat férfiak, asszonyok. És a keresztről nem hallod isteni szavát: «Minden elvégeztetett!»

Gyermekem! oh, maradj e forró óhajtással szivedben: Jézust szeretném látni az örökkévaló-

község lakósa *álljanak rendre ki* az urasztalához. Nyujtsanak egymásnak békejobbot és ha ezt megteszik: a püspök ur egy szép arany urasztali kelyhet ajándékoz az egyesült anyaszentegyháznak. A főgondnok buzgó fáradozása kárba vészett. A szentkirályiak nem fogadták el a békét. Pedig a püspök ur már meg is vette volt a kelyhet. Rá volt vésve két egymásba nyujtott kéz és alatta ez a felirat: Békesség tinéktek.

E közben elkövetkezett az Urnak 1896-ik esztendeje, melyben egész Magyarország örömmel ült, hogy a magyarok Istene egy ezredéven át megtartotta e hazát. Az ezredéves öröm esztendőt mindenik egyházközség valami maradandó emlékekkel akarta megörökíteni. A szász-lónai egyházközség egy urasztali kehely vásárlását határozta el. Közadakozásból össze is gyűlt erre a célra 100 Korona. Egy szép napon a lelkész, kivéve az ekklezsia ládájából a százkoronát, egyenesen Kolozsvárra ment, Szász Domokos püspökhöz.

Mintha, most is látnám, ott ült Szász Domokos püspök az íróasztala melletti, nagy karosszékekben, gondolkozva az anyaszentegyház ügyei felől. Mikor a szász-lónai lelkész belépett és köszönt, barátságosan megszólította:

— Isten hozta, tiszteletes ur. Mi ujság Szász-Lónán, kérdi s széket mutatva, szivarral kínálja meg.

ságban jobb keze felől fogsz állani s látni fogod szemtől-szembe. Addig keresd csak ott örömeid és komoly kötelességeid utján mindenütt, midőn öntudatlan ajkadra jó: *Szeretném a Jézust látni!* Lásd én is gyermek vagyok szívvel; én is kerestem Jézust a templomban, a galileai tengeren, a kánai menyegzőn; tetteimnél mintha mindig ott lett volna s én mindig meg is kérdezem: Te így tettél volna-e? Mikor azért ajkadra jön a vágynak szava: *«Szeretném a Jézust látni»*, kérdezd meg, gyermekem, örömöd és bánatodban Jézustól: Te így tettél volna-e áldott Jézus? S ő azonnal felel feddőleg, vagy megnyugtatta, de mindig szeretettel s teljesedik erős vágyad: *Szeretném a Jézust látni!*

Ineze Lajos, lelkész.

Isten jóságának dicsérete.

Épen szomszédos a templom velem,
Ott dicsérem naponta Istenem:
Mert gondvisel és fenntart engemet,
S elmulnom mindedig nem engedett.

Ő tartá távol tőlem a veszélyt —
Hogy földresujtón még egyszer sem ért,
S ha kaptam olykor vérző sebeket,
Azokra balzsamos csepegtetést . . .

Nem láttam Őt soha, de érzem,
Hogy ott van s ott volt mindenütt velem:
Bár nemesak sima úton vezetett,
Feddőzött is, dorgált is, mert szeret.

Mint gyermek voltam véres harezokon,
Mikor szabadságért küzdött a hon;
S míg nálam sok erősebb elvesze,
Engem megvédett ott is jobb keze . . .

— Elég jó ujságot hozok, Méltóságos uram — mondja a lelkész — mert egyházam hívei, közadakozás utján, száz koronát gyűjtöttek össze egy millenáris kehelyre. Én meg azért jöttem, hogy megkérjem Méltóságodat, hogy mikor Budapestre megyen, vegyen nekünk egy szép kelyhet.

Meg is ígerte a püspök ur, mert már előzőleg is sok egyháznak vásárolt kevés pénzzel értékes, drága kelyheket . . .

Ebédre ott marasztották a szász-lónai papot is, ki mint régi titkár, mindig szívesen látott vendég volt. Evés közben, szóba jött a szentkirály-zentelki ügy is.

— Mit tud, kérdi a püspök ur, nem békültek még ki a szentkirályiak?

— Nem, méltóságos uram; csak a napokban mondá az esperes ur, hogy a békítési kísérlet sikertelen volt.

A püspök ur jóságos arcát, mintha a fájdalom fellege borította volna el. Szomorú lett. Fájt lelkének, hogy a testvér gyűlölet és a harag emészt két, különben jóra való egyházat. Egy gondolat villant át lelkén és odaszólt titkárjának.

— Titkár ur, kérem, hozzá ki azt a kelyhet! A titkár egy szép, nagy arany kelyhet hozott elő.

— Ez jó lesz a szász-lónaiaknak, azt kérdi

Dicsérem őt, mert csak jót tett velem,
Bizonyosság árva egész életem,
Érezni, hinni hányszor volt okom:
Hogy Isten az én őrző pásztorom . . . !

Lehet miattam bármi változás:
Mit hoz vagy elviszen, sirassa más . . .
Engem nem érint, mert jó Istenem
Megmarad mindig, s Ő elég nekem!

Dénes József.

Isten igéje.

Jézus követése.

Luk. IX. 61.

«És mindnyájan egyenlőképpen kezdék magokat mentetgetni» - ezeket a szavakat olvassuk Jézus példabeszédében, a királyi lakomára hivatott ajkairól elhangzani. Az egyik szántóföldjén van elfoglalva, a másik barmait nem hagyhatja, a harmadik új feleséget visz a házba: ezért mentetgeti magát, ezért nem jelenhet meg a királyi lakomán.

«Nincs időm, hogy az Urnak szolgálhassak» — óh, de sokszor halljuk ezeket a szavakat manapság is elhangzani az emberek ajkairól, de sokszor látjuk felelevenülni a királyi lakomára hivatott mentetgető szavait. Követném én az Urat «de» nincs időm; követném én az urat «hanem» . . . óh ezek a «de» és «hanem» szócskák de sokszor hangoztatnak alaptalanul, meggondolatlanul. «Én szeretném az Urat követni — mond az egyik — lelkem sokszor úgy vágyódik utána, azonban az átjáró kapu oly szoros, az ösvény oly

most a lelkésztől? Én ezt a szentkirály-zentelkieknek vettem volt, de mivel még a béke nem jött létre, sőt püspöki, kéri szavammak sem engedtek: oda adom a szász-lónai egyháznak. Csupán a felírást kell megváltoztatni. Vigye is el.

A szász-lónai pap erre nem remélt meglepetésre alig jutott szóhoz, hogy megköszönje a püspök ur nagybecsű adományát. Így jutott a szász-lónai ref. egyház egy vert ezüstből készült, gazdagon aranyozott urasztali kehelyhez. Ez az egyháznak millenáris emléke.

Beteljesedett a szász-lónai egyházon is: két veszekedő fél mellett, a harmadik örvend.

Az idő telt, mult. A két veszekedő egyház is közelebb jött egymáshoz. Ők maguk nyujtottak később egymásnak békejobbot. Most már felváltva, rendre állnak ki az Urasztalához. Egyik urvacsora osztáskor a szentkirályiak vesznek elsőben, a másik alkalomkor a zentelkiek. De, a nekik szánt kehelyből a szász-lónai egyház buzgó hívei isszák az örökéletnek italát.

Azonban, még ezen állapot sem tökéletes. A kettősség most is megvan. El kell jönni annak az időnek, mikor sem az isten házában, sem az életben nem lesz semmi különbség, hanem egészen összeforrnak, egyek lesznek: a szeretetben!

meredek! Meg aztán Jézusért el kellene hagynom jóbarátaimat, a világi élvezeteket is, mindent a mit a világ ígér: de én arra nem vagyok képes. Ha megis próbálnám, tudom, hogy visszaesnék a régi életmódba, szívem már úgy össze van forrva e világgal. A világi élvezetek rabja vagyok teljesen, megjavulni nem volnék már képes.

Kedves atyámfia! -- gondold meg jobban mit beszélsz! A világi élvezetekért, a vigsáért, gyönyörért - melyek rövid ideig tartók, s lelkedet ki nem elégíthetik, üresen hagyják s a mellett elégedetlen leszel —: megtagadnád-e a mennyei dicsőséget, boldogságot, melyet Krisztus követése ígér, nyujt, s ad számodra; mely készen áll számodra ama dicső hazában mérték és vég nélkül? Halhatatlan lélekkel vagy felruházva, válasz: a világ gyönyöreit és vele együtt az örök kárhozatot; vagy: megvetni e világ csábító, romlandó kincseit, s egykor boldog otthont találni a szerető édes Atya hajlékában.

Én is szeretném a Krisztust követni — szól a második — azonban az én hivatásom, az én munkaköröm visszatart attól. Lenne csak más állásom, akkor szívesen és kész örömet követném az Urat.

Kedves atyámfia! — ne légy képmutató, az Urat szolgálhatod bármilyen állásban. Oh, mennyien vannak olyanok, kik veled hasonló munkakört töltenek be és mégis hű követői a Krisztus parancsainak. De ezek diadalmasan ellenállottak a sátán csábításainak, nem engedték magukat tévútra vezetni. Hát te nem tudnál így cselekedni? Természetesen, hogy igen, azonban nem akarsz! Vizsgáld meg csak komolyan önmagadat, megtalálod minő fogyatkozás van benned és kérd az Istent, adjon erőt, hogy azt legyőzhesd. Es ha hivatásod valóban olyan volna, melytényleg akadályozna a Krisztus követésében: dobb el magadtól e bűnös köteleket, mondj le ez állásról, még földi javaid kockáztatása árán is: *Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyerné is és lelkében pedig kárt vall.*

Én is szeretném az Urat követni — mond a harmadik — oh! de az én helyzetem, viszonyom nem engedi!!! A családomban, a barátaim között nem szabad ilyesmiről még beszélnem sem, meggyőződésemet nem szabad hangoztatnom, mert kinevetnek, gunyolnak, üldöznek!

Kedves atyámfia! — «a kik Istennek akarnak szolgálni azoknak üldözést is kell szenvedni» — írja az apostol. Aztán az Üdvözítő maga mondja: *«A ki nem veszi fel az én keresztemet és nem úgy követ engem, az nem lehet az én tanítványom»* Pál apostol, István vértanu, az üldözött keresztyének a prot. gályarabok, martirok: pompás példa számodra. Ezek nem csak üldöztetést, de halált

is szívesen szenvedtek az Ur követetésért. Ha Krisztusért nem szenvedsz gyalázatot, üldöztetést, akkor nem is vagy te méltó az ő ígérére.

Én is szeretném az Urat követni — mond a negyedik is — de már késő! Eddig bűnben éltem, rossz uton jártam, élvezeteket hajhásztam: nem vagyok képes attól többé megszabadulni. Számomra nincs többé szabadulás!

Nem, kedves atyámfia, még mindig van számodra menekülés. Isten könyörülő Atya, nem bosszuálló Jehova, a megtérő bűnöst bármikor magához fogadja. Mélyen alásülyedtél a bűnbe? Kiált a siralmas mélységből segítségért az Istenhez: Uram, segíts, mert elveszem; ne hagyj elveszmem, ments meg engemet! És meg fog Ő szabadítani az örvényből. — Emlékezzél csak az Ur szavaira, melyet a gonosztévőnek mondtott. «Ma velem leszesz a paradicsomban.» A gonosztévő a kereszten a 12. órában talált kegyelmet. Térj meg — még nincs 12-tő, még mindig nem késő!

Ezek nem mentségek! Krisztust s az ő parancsolatait követni lehet bármely pillanatban: csak akarni kell. Ne késsetek tehát, álljatok az ő zászlója alá. De még ma; ma, míg az Urnak szavát halljátok, megne keményítétek a ti szíveteket! Ma a legalkalmasabb idő; ma a kegyelem napja; de nem reggel — mert akkor már meglehet: késő lesz! Jöjjetek, mert mindek készen vagynak!

Birtha József.

III. Viktor Emánuel.

világították. Nagyobb érdeklődést csak egy-egy személyes kérdés idéz elő. Ilyen is volt a mult hét folyamán. *Febr. 24-én* a kormánypárti *Morzsányi* Károly arra kéri a kormányt, hogy Budapest fővárosra fordítson több gondot, mert a főváros már nem győzi a terhet. 1874 óta a mult év végéig 111 milliót ruházott be s az iskolákra ötszörte többet ad ki, mint akkor. — *Váradi* Károly után, ki nem viseltetik bizalommal a kormány iránt, *Fassie* Tódor román nemzetiségi panaszolja el, hogy őt megszalasztották a 48-asok Belényesen. A kormány politikáját pártolja, mert a kormány is pártolja a nemzetiségeket. A belényesi követ tagadja, hogy a népet a románok ellen izgatták volna. Sőt a kormány igen gyenge velök szemben. Nem fogadja el a költségvetést. *Febr. 25-én* *Kecskeméthy* F. 48-as (ref. pap) ajánlja a kormánynak, hogy a reform. iskolákra legyen több gondja. Utána a harczias *Pichler* Győző beszélt. Támadja a pénzügyminisz-

Hazai krónika

1902. márcz. 3.

tert. Majd a szászokat leczkézteti meg. Kimutatja, hogy a szász nációból, mely még *Géza* király idejében jött volt be: már nincs is. A mai szászok alig másfélszáz csztendeje, hogy itt vannak. Hogy a szászok milyen magyar érzelműek: az kitetszik Korodi eljárásából, a ki egy magyar könyvet ajándékozott egyik szász iskolának. És melyik volt ez a könyv, kitalálják? Ama gyalázó irat, melyet Zimándy kath. pap irt Kossuth Lajosról. *Olay*: Ki kell dobni ezt az embert, hogy mer itt ülni! *Korodi*: A zajban azt feleli, hogy ő azt a könyvet a börtönben kapta volt Zimándytól. *Lukács* László pénzügyminiszter számokkal czáfolja meg az ellenzéki követek állításait és azt mondja, hogy az évi pénztár maradókat nem használják hadicélokra. Nem is szabad. *Febr. 26-án Lindner* Gusztáv igazolni akarja, hogy a szászok, bizony régiebbek e hazában, mint Pichler mondja. De *Pichler* nem enged, s azt feleli, hogy a szász képviselők ne folytassanak két arcú politikát. *Pozsgay* Miklós a lótenyésztésre hívja fel a kormány figyelmét. Most ismét a tótok követe *Kollár* Márton beszélt és pedig oly szép sikerrel, hogy elnöki megróvást is kapott beszédéért, *Haydin* Imre a felvidéki takarmány hiány dolgában intéz kérdést a földmívelési miniszterhez. *Darányi* miniszter azt feleli, hogy a kormány 120 ezer koronát szavazott, hogy abból államköltségen vegyenek takarmányt, s azt olcsó áron, vagy kamatmentes, törlesztéses kölcsön útján adják el a kis gazdák. A kereskedelmi miniszter azt is megígérte, hogy az ilyen takarmányt ingyen szállítja a vasuton. Ebben az egész Ház megnyugodott. *Febr. 27-ét Széll* Kálmán miniszterelnök foglalta le magának. Ő beszélt egész gyűlés alatt a vámtérületről azt mondotta, hogy a magyar nyersterménynek ma legjobb piacza Bécs. És viszont, az osztrák kész árut csak nálunk lehet jól értékesíteni. Egymásra vagyunk utalva. A nemzeti kérdésben oda nyilatkozott, hogy az államnak minden gyermekét egyformán kell dédelgetni, akármicsoda nyelven imádja Istenét, csak szeresse hazáját. (Éppen itt a bökkenő!) Ezután rendre polemizált az egyes képviselőkkel. Beszéde után a Ház nagy többséggel általánosságban elfogadta a költségvetést. *Febr. 28-án* a részletekre tértek át. A királyi udvartartás kérdésével kezdődik a vita. Az ellenzéki követek nem szavazzák meg, mert a király keveset ül Budapesten. Legyen külön magyar udvartartás. *Bartha* Miklósnak az új országház nem tetszik. *Rakovszky* az építő mestert és az építő bizottságot gyanúsítja meg. Mindkettőnek *Széll* Kálmán felel és kimutatja, hogy hűtlen kezelésről szó sincs. Meg aztán, hogy *Bartha* Miklósnak nem tetszik, arról nem tehet. *Márcz. 1-én* ismét az új országházról foly a vita. Ebben *Tisza* István gr. és *Rakovszky* kaptak össze. *Tisza* oly keményen vágott oda *Rakovszky*nak, hogy elnöki rendutasításban is részesült. A vitát *Széll* Kálmán zárta be, azon ígéretével, hogy az építő bizottságra a legszigorubbán felügyel. Krónikás.

Hegedüs miniszter lemondása. Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter tegnapelőtt átadta írásos lemondását a miniszterelnöknek, aki mély

sajnálkozással vette át. A régen rebesgetett hír tehát ténynyé vált. Hegedüs hű és eredményes nagy munkásságának elismerésül, első osztályu *vaskorona rendet kapott díjmentesen.* A helyét *Horánszky* Nándor foglalja el.

Bányalégrobbanás. Mint Resiczáról sürgönyzik, a Resiczabánya mellett lévő Domán községben az osztrák magyar állam vasutársaság Almási nevű szénbányájában az éjjel bányalégrobbanás történt. Egy 60 méter vastag szénréteg leomlott. A munkásokat három kivételével kimentették. A bennrekedt három munkás valószínűleg meghalt. A leomlott szén eltávolításán sok munkás dolgozik.

Könyves Kálmán temploma. A Zára melletti Biógrádban ásatás közben régi falakra bukkantak, amelyek egy történelmi nevezetességű templom maradványai. Ebben a templomban koronázták meg a XI-ik században Könyves Kálmánt Horvátország és Dalmácia királyává. Az ásatásokat tovább folytatják, s hihetőleg e nagybecsű műemlék nemsokára teljesen hozzáférhetővé lesz téve.

Mai képünkhöz.

A mult évben gyilkos kéznek áldozatul esett *Umberto* olasz királyfiát és trónutódját: **III. Viktor Emanuelt** mutatja mai képünk. Született 1869-ben, nov. 11-én. 1896-ban házasságra lépett a montenegrói herceg bájos szépségű leányával: *Ilonával*, kivel együtt ma a legszebb egyetértésben viselik az olasz koronát. Alkotmányos szellemben gyakorolja felség jogait; takarékoságával, valamint családi életével példát ad népének. Népének bajait kutatva, sokszor jelenik meg itt-ott inkognitóban (ismeretlenül). Szerencsétlenül járt édes atyjának esete megrendítette; de vallásos lelke, Isten bölcs és czéltudatos intézkedésében megtalálta a nyugalmat. Dicsekedik az olasz néptiszteletével és szeretetével, mely szabadelvű uralkodója előtt hódolattal adózik. Nagyatyja nyomdokain halad sok tekintetben; a római klérus, papi osztály tulkapásai ellen erélyesen küzd. Legujabban kijelentette, hogy a *polgári házasság* az ő elveivel nem ellenkezik, ez ügyben hozott törvényeket kész szentesíteni; ezért a kath. papság, de különösen a pápa nagy ellensége. (B.)

Egyházi élet.

Szabolcska Mihály elégtétele. «Egyházi élet» rovatunkban megemlékeztünk «a misére kényszerített ref. tanulók» ügyéről, mely eset Temesváron, az állami tanító-képezdében történt. Akkor részletesen ismertettük az ügyet, s felháborodásunknak adtunk kifejezést a sajnálatos incidens miatt, melyben felekezettünk jogainak lábbal tiprását lehetett látni. És midőn az egyháza igazságát, felekezete jogait szíven viselő magyar nemzetünk egyik büszkesége, az önkénykedők ellen felemelte szavát, a miniszteriumban orvoslást keresett: nemhogy elégtételt nem kapott, ha-

nem az ő tapintatos, helyes eljárását kárhoztató miniszteri leirat érkezett felelet gyanánt. Ez ellen méltón kelt ki Szabolcska Mihály ref. lelkész nyílt levélben, ügyét a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez még egyszer felterjesztette. Feszült figyelemmel várta mindenki a határozatot, mely e hó 4-én megis érkezett. *Fényes elégtétel adás ez Szabolcskának!* Elítéli a miniszter ebben *«a tanári karnak és az intézeti igazgatóságnak tapintatlan eljárását»* s a miniszter meg van győződve arról, hogy *«a Szabolcska eljárása jóhiszemű és jogosult volt s békebontásnak nem minősíthető»* — s végre sajnálatának ad kifejezést, hogy az előbbi rendelete Szabolcskára méltatlanul és érdemtelenül alkalmaztatott. A jog és igazság álláspontján más határozat nem is jöhetett. Hát mégis van igazság a nap alatt! (b.)

Protestáns áldozatkétség. Császár Károly bicskei lakós a felcsuthi református iskolatelekbe szögellő 200 négyszögöl földterületet iskolai célra az egyháznak ajándékozta. Ugyancsak a felcsuthi református egyház pár év előtt épült új templomába a hívek, a lelkész egyszeri katedrai fölszólításra, 1300 koronáért egy orgonát vettek egy hét alatt összegyűlt közadakozásból.

A pápa jubeliума alkalmából Budapest községi iskoláiban szünet tartást rendelt a fővárosi tanács. Jól értsük meg: *«községi iskolákban»*, nem pápista iskolákban. Ez utóbbihoz nekünk semmi közünk, ott ünnepelhetik a pápát; de az előbbihez joga van minden felekezetenek: zsidónak, görög katolikusoknak, protestánsoknak, római katolikusoknak stb., mert a közös fillérekből tartatik fenn. Hogy lehet tehát az, hogy ilyen iskolában is ünnepelték szünidő keretében a római pápát?! Még e napon protestáns hittanárokat sem bocsátottak be az intézetbe, vallás óra tartás végett! Nagy dolog ez? Akár akarjuk, akár nem: nekünk — protestánsoknak is meg kell ünnepelni a pápa 25 éves jubileumát. A fővárosi tanács nem enged protestáns vallás-tanítást azon a napon, mikor a pápa jubilál! Mi ez? Nem a felekezeti jogok csorbitása?! Protestáns vallásszabadság, felekezeti egyenlőség! — mikor jön már el a te országod!?

Elzülött gyermekek megmentése. A *«Nagy-pénteki Református Társaság»* az elzülött gyermekek vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül *«nevelő otthon»* alakított. E társaság élén előkelő világiak nemeslelkű nejei állanak, s gyűjtést rendeznek. A társaság évi kiadása 24,000 korona és az állam csak 6000 korona segélyt nyújt — a többit az anyagiakban szűkölködő ref. egyházak teszik össze. *Segítsük e társaságot!* Adományainkat küldjük be a *Nagy-pénteki Református Társaság* címére (Budapest II. Margit rakpart 45.) *Író árást szerez magának, ki Istennek ad! A szíves adakozót szereti az Ur!*

Ha nincs pénz, nincs mise. Az orosz pópák nyugateurópai kollégáikkal egy közös vonásban megegyeznek s ez: az anyagi haszonért való lekesedés. Saratoff kormányzóság Ilbuka falujában a templom üresen áll, a pópák nem akarnak misézni. A szegény falu ugyanis nem tudja két pap-

ját fizetni, kölcsönt nem birtak kapni. Amíg tehát a vetés ideje elérkezik, Ilbueában nincs kilátás arra, hogy istentiszteleteket tartsanak

Nyugtásás. *A magyar-alkói ev. ref.* népének folyó év márczius hó 1-én estve hangversennyel egybekötött sikeres tánczvigalmat rendezett, mely alkalommal Péter János egyházközségi gondnok tartott szép megnyitó beszédet. Felülfizettek: Mihálte Ákos ref. lelkész, elnök: 1 kor. 70 fillért. Lázár Andor: 1 kor. 70 fill., Náss Ferencz: 1 kor. 70 fill., Fábrián József: 70 fill. Náss József: 10 fillérr.

Zoltáréneklő katonák. Érdekes hirt közöl az egyik prágai ujság. A helyőrség parancsnoka rendeletet közölt az összes kaszányakkal, mely szerint a legénység zongora kísérete mellett odahaza tanuljon meg zoltárt énekelni úgy, hogyha a templomba mennek, az ajtatoskodókkal együtt énekelhessenek. A prágai ujság szerint a tanítás már meg is kezdődött. Jó példa ez nekünk, mert minálunk nemsokat törődnek a katonák lelki gondozásával.

A brassói református — protestáns — nőegylet február hó huszonkettedikén tartotta ez évben első estélyét, mely alkalommal Ürmösi Sándor festőművésztől megvásárolt kilencz darab olajfestményű, igen szép tájkép is kisorsoltatt. Az estély rendezősege élén gróf Lázár István főispán neje volt, mint elnök. A rendezést, a nőknön kívül, Péchy Árpád református lelkész, egyleti védnök és Ottlik Géza titkár végezték fáradtságot nem ismerő buzgalommal. A belépő-jegyek már előre és csaknem mind elkelték s így fényes és kiválóan sikerült estélye volt a nőegyletnek. Az estély tiszta jóvedelme a protestáns özvegyek és árvák segélyezési alapjához csatolattik.

Vallási türelmetlenség. A pozsonyi katolikus irodalmi társulatban a múlt évben számos röpiratot adtak ki ily czímmel: *«Miért nem leszek semmi esetre sem protestáns?»* A röpirat szerzője állítólag egy jezsuita s tartalma a *«Los von Rom»* mozgalom ellen irányul s oly támadásokat tartalmaz a protestantizmus ellen, hogy Viládár vizsgálóbíró a katolikus irodalmi társaság ellen vádat emelt, az evangélikus vallás ellen izgatás miatt. Múlt héten a nyomdában házmotkozás volt e röpirat példányainak elkobzása miatt. Ime, a *türelmes* pápista testvéreink, hogy czáfolják meg magokat. Az a sokat hangoztatott *«vallási türelmesség»* mily szép példában jelentkezik náluk. Annnyira türelmesek ők, hogy a levegőt is megvonnák tőlünk ha lehetne. A fenti munkára még visszatérünk!

Megszöktetett apácsa. Don Ivó görög valásu pap buzgó katonája volt a klerikális áramlatnak. Előbb Zágrábban ujságot akart alapítani, amely a katolikus és orthodox (gör. kath.) vallás egyesülésének csinált volna propagandát. Majd egy klerikális népbank érdekében fejtett ki széleskörű mozgalmat. Ezzel megnyerte Posilovits püspök kegyét, aki érdemei elismerésül örökös állást biztosított neki egyházi intézetnél. Azonban Don Ivó nem tudott sokáig békén nyugodni babérjain. Az egyházi intézetben beleszereteti Vilanda nővérebe. A szerelmes pár egyesült erő-

vel eladta az intézet teheneit, ezzel a pénzzel aztán megugrottak. Hír szerint Amerikába menekültek, ahol szintén egyesült erővel új vallást akarnak alapítani. Szép példa a szent papság és a szende apácák életéből!

Adakozás. Szemere Miklós országgyűlési képviselő 200 korona adományt küldött a *Bukovinában lévő andrásfalvai* ref. templom felépítési költségére. Vajha követésre találna e nemes cselekedett! (E.)

Vegyes hírek.

A tavassz. Országszerte az ideitől nagyon gyenge volt. Az időjárás olyan kedvező mindenfelé, hogy pl. február folyamán még az erdélyi részeken is vetettek. Márczius is nagyon melegen köszöntött be. Hogy a korai tavaszodást, később nem bánjuk-e meg: csak a jó Isten tudja. Mi benne bizunk.

Visszatért kivándorlók. Liptó-Szent-Miklósról írkák, hogy tegnap a kassa-oderbergi vasuton Bécsfelől mintegy 100 kivándorolt magyar érkezett vissza Amerikából. Az illetők Liptó- és Szepesmegyéből valók. Keserűen csalódtak Amerikában és átkozzák a lelketlen kivándorlási ügynököket, akik őket Amerikába csábították és kiszákmányolták. Dél-Amerikában voltak, de november óta munkát nem kaptak és most a legnagyobb nyomoruságban tértek haza. Így jár a magyar ember!

Hány Isten van? Egy pápista hittérítő, miután egy indusnak ostyát adott, azt kérdezte tőle: «Hány Isten van?» — «Egy sincs — válaszolt az indus, — mert hiszen most étetted meg velem.»

A király Budapesten. A király háromheti tartózkodásra Budapestre utazott.

Afrikából visszaszállított magyarok. A «Maple Moor» nevű angol gőzös, amely tegnap érkezett Fiuméba, huszonegy embert hozott haza Dél-Afrikából, akik úgy kerültek a Fokvárosba, hogy a hajó elindulása előtt annak fenekén levő raktárakban elbujtak. Miután sem pénzük, sem okmányaik nem voltak, az ottani hatóság elrendelte visszaszállításukat. A hajó parancsnoka átadta a hazatérteket a fumei rendőrségnek, amely intézkedni fog, hogy illetőségi helyükre toloncolják.

Kivándorlás Szabolcsvármegyéből. Szabolcsvármegye legtermékenyebb vidékéről, a tiszai járásból, érkezik a szomorú hír, hogy ott minden faluból tömegesen vándorolnak ki a magyar lakosok. Tíz-tizenkettes csoportokban hagyják el faluikat s többnyire Amerikába mennek. A népet,

mint a nyomozás kiderítette, sárosmegyei, Amerikából visszatért emberek és szocialista ügynökök bírják rá a kivándorlásra, kiktől pénzeket kicsalják és később, midőn Amerikába megérkeznek a legnagyobb nyomorba juttatják őket. Mindezek dacára még Máramaros megyéből is, *Nagy-Szőllősről* mintegy 50 család indult utnak Amerika felé, míg vissza nem toloncolják őket, vagy a nyomor haza nem hajtja őket. Sajnos, hogy a mi népünk még mindig hisz az ámitó ügynökökben és azt gondolja: Amerikában *kolbásból van a kerítés*, vagy legalább is, munka nélkül lehet megélni. A becsületes munkás bárhol legyen a nagy világban: aranyforrást talál; de a rossz, Amerikában is koldus lesz! Ezt kellene a magyar embernek megfontolnia!

A nyers tojás ártalmassága. Az orvosi szakköröket már régebb idő óta foglalkoztatja az a kérdés, hogy milyen formában a legcélszerűbb a tojás élvezete. Általában puhára főzve a legjobban emészthető, más részről a nyers tojást is ajánlják. Orvosi vélemény szerint azonban a nyers tojás élvezete ártalmas, izgatja a vesét, amiből következik, hogy vesebajos embereknek egyáltalában nem volna szabad nyers tojást enni.

Tíz krajcsár harmincz hold föld. Mos Demeter oláhpáti lakos hirdette ezt így Nagyváradon. És a vásárra összegyűlekezett sok szegény ember hitt neki. Mert a szegény ember hiszékenységé, amikor helyzete javítására van kilátása, végtelen. Mos Demeter elmagyarázta nekik, hogy Oláhpátiban nagy földosztás lesz, minden ember, aki 10 krajczárt fizet és feliratkozik a nála levő jegyzékbe, harmincz hold földet kap ingyen. A nép pedig tódult hozzá, fizette a tíz-krajczárokat hűségesen, s amire a rendőrség nészét vette a dolognak, már 118 ember nevét találták a jegyzékben. A rendőrség elfogta a fúr-gangos csalót.

Szerkesztő postája.

Olvasóinknak: A múlt számban közölt bibliai kérdés helyes megfejtése: első: *Saul*, az utolsó: *Hozseás*.

Helyesen fejtették meg: Megyery K. (1), Somodi E (2), Varga K. (10), Bogdán L. (9), Gaal J. (1), Szabó J.-né (4), Gáspár A. (7), Borbély G. (2), Bürkös I. (1.) **Megyery K., Somodi E. és Gaal J.** részére, kik tíz bibliai kérdést helyesen fejtettek meg, egy negyed évig ingyen küldjük lapunkat.

Többeknek: E héten érkezett levelekre jövő szám-ban válaszolunk.

A VASÁRNAP OLVASÓINAK. Bibliai kérdéseket, az eddig közölt alakban, lapunk olvasóitól nagyon szívesen veszünk és a beküldők nevei alatt közölni is fogjuk. A kérdéseket felelettel egyetemben, e rovat vezetője címére tessék küldeni.

Tudakozzátok az írásokat . . . János ev. V 39.

Kalauz Biblia olvasáshoz a következő héten.

Vas. márcz.	9. Máté XX. Krisztus jövendölli szenvedését.
Hétfő	10. Luk. XIX. Jézus sir Jeruzsálem pusztulása felett.
Kedd	11. Thess. lev. IV. Becsületesség az élet alapja.
Szerda	12. Ján. ev. X. Kr. a jópásztor, a farizeusok béresék.
Csüt.	13. Ján. ev. X. Kr. támadják s dobálják kövekkel a farizeusok.
Péntek	14. Péld. II. Földi öröömök és élvezetek, hiába valók.
Szom.	15. 121. Zsolt. Tanuság Isten segítségéről és oltalmáról.

* A kik tíz kérdésre helyes feleletet küldenek, azok közül egynek — kire a sorsolás esni fog — lapunkat egy negyed évig ingyen megküldjük. Megfejtéseket (egy levelezőlapon minden héten szerdáig) e rovat vezetőjének: *Birtha József* címére (Kolozsvár, ref. theologia 5. ajtó.) tessék elküldeni

Nyomatott Gámán János Örökös könyvnyomdájában, Kolozsvárt.

Keressünk feleletet a következő bibliai kérdésre:

Hol találunk az ó testamentomban hasonlatokat?

Mindenikünk maga ad számot ő magáról Istennek.

Róm. XIV. 12.